

Co máme dělat, když máme doma dítě s dyspraxií?

Co je to dyspraxie

Je vývojová porucha pohybové koordinace a může mít souvislost i s ostatními specifickými poruchami učení.

Projevy dyspraxie

Významný ukazatel deficitu ve vývoji dítěte je možné sledovat již od narození, kdy bývá oslabený sací reflex, kojení bývá často obtížné až neúspěšné. Děťátko se může při jídle dávit, dusit, což je způsobeno obtížnou koordinací mezi sáním, dýcháním a polykáním. Později dává dítě přednost kašovitě stravě před tekutou, má potíže najíst se samo. Pro obtížnou koordinaci pohybů rukou a úst stravu rozlévá, drobí.

Pro obtížnou koordinaci artikulačních orgánů se u dítěte může projevit opožděný vývoj řeči.

Sebeobslužné činnosti zvládá s velkými problémy (nanést pastu na zubní kartáček, umývání zubů, těžkopádné užití mýdla, ručníku, česání,..).

Při chůzi se mohou objevovat nekoordinované pohyby, dítě naráží do předmětů, potíže může mít také při chůzi po schodech, po špičkách. Dítě s dyspraxií má oslabeno svalstvo a proto často mění svou polohu, obtížně udrží rovnováhu, později než ostatní děti se naučí jezdit na kole, neumí chytat míč.

Kresba dítěte s dyspraxií je často jednoduchá, jednobarevná, tvary napodobí nepřesně, většinou drží nesprávně, často křečovitě, psací náčiní. Kreslit většinou začíná pozdě a není to jeho oblíbená činnost. Psaní bývá pro tyto děti noční můrou.

Dítě s dyspraxií může mít potíže se začleněním do kolektivu, tyto děti bývají často citlivé na hluk a na doteky.

Doporučení pro rodiče

- Dbát na správné sezení u jídla, užívat vyhovujícího příboru, podložky pod talíř, aby se netočil, podávání přiměřeného množství jídla a pití (průběžně přidávat).
- Zapojovat dítě do přípravy jídla (nastrouhat sýr, namazání chleba, míchání pomazánky, vykrajování cukroví,..).
- Oblékání trénovat pouze v klidu, beze spěchu. V časové tísní dítěti raději s oblékáním pomoci.
- Důležité je naučit dítě v jakém pořadí se co obléká, která bota patří na kterou nohu. Prstové rukavice jsou pro děti s dyspraxií hotový rébus (uživejte říkanek, opakovaně jmenujte názvy jednotlivých prstů).
- Zapínání knoflíků, zipů, zavazování tkaniček je možné trénovat na speciálních pomůckách.
- Ve školce je možné dítěti nápadněji označit jeho šatní skříňku. Jednotlivé kusy oblečení lze opatřit domluvenou značkou. Oblečení ve skřínce ukládat v pořadí, jak si je bude dítě oblékat.
- Pro snadné oblékání je dobré kupovat oblečení a obuv se suchými zipy, patentky.

- Pro rychlé použití toalety je vhodné dítěti oblékat kalhoty na gumu, tepláčky nebo legíny.
- Pro rozvoj hrubé motoriky chodit ven, nechat dítě běhat, skákat, houpat se, hrát hry s míčem, kreslit křídami, stavět sněhuláka, chodit plavat, atd. Zapojit dítě do úklidu domácnosti (umývání umyvadla, skládání prádla, zalévání květin, ..).
- Vždy volit činnosti adekvátní věku a schopnostem dítěte, dbát na bezpečnost.
- Pro rozvoj jemné motoriky zapojovat dítě při přípravě pokrmů, skládat puzzle, tvořit z papíru, textilu, modelovat z plastelíny, keramiky. Rozvíjet kresbu (dbát na správný úchop tužky), procvičovat stříhání, lepení, kreativitu. Navlékat korálky, vybarvovat omalovánky.
- Rozvíjet ostatní dílčí funkce – skládat puzzle, hrát pexeso, skládat ze stavebnic (např. Lego, Merkur), zpívat písničky, hrát hry s rytmy, tleskáním, vyprávět pohádky.
- Dbát na dodržování pravidelného denního režimu.
- Před spaním poskytnout dítěti čas na zklidnění (pohádka, jemná masáž levandulovým olejem).

Zdroje:

- KIRBYOVÁ, Amanda. *Nešikovné dítě*. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-424-9.
- ZELINKOVÁ, Olga. *Dyspraxie*. Praha: Portál, 2017. ISBN 978-80-262-1266-9
- <https://www.dyspraxies.fr/les-dyspraxies/les-dyspraxies-et-autres-troubles-dys-presentation-et-informations-generalistes/>

Užitečné odkazy

- <https://cs.medlicker.com/1636-dyspraxie>

Doporučená literatura

- KIRBYOVÁ, Amanda. *Nešikovné dítě*. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-424-9.
- ZELINKOVÁ, Olga. *Dyspraxie*. Praha: Portál, 2017. ISBN 978-80-262-1266-9